

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

«24» квітня 2023 р. проф. Ігор Цепенда

ПРОГРАМА

ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ З ПОЛІТОЛОГІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

для зарахування на навчання на перший рік навчання за освітнім рівнем
магістра за спеціальностями

**052 Політологія та 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії**

на основі освітнього рівня бакалавра у 2023 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
Протокол №1 від 24.04. 2023 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою єдиного фахового вступного випробування «Предметний тест з політології та міжнародних відносин» є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальностями **052 Політологія** та **291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні** при прийомі на навчання на основі освітнього рівня бакалавра у 2023 році.

Програма містить основні питання з випробування та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ДО РОЗДІЛУ 1. ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ ВЧЕНЬ

1. Політичні вчення в Давньому Китаї (Лао-цзи, Конфуцій, Шан Ян, Мо-цзи).
2. Політичні вчення в Давній Індії («Закони Ману», «Артхашастра»).
3. Політичні вчення в Давній Греції (Платон, Аристотель).
4. Політичні вчення в Давньому Римі (Цицерон, Марк Аврелій).
5. Політичні вчення в період європейського Ренесансу (Т. Мор, Т. Кампанелла, Н. Макіавеллі, Ж. Боден).
6. Політичні вчення в Англії XVII–XIX століття (Т. Гоббс, Дж. Локк, І. Бентам).
7. Політичні вчення у Франції XVIII – XIX століття (Ш.-Л. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, А. де Токвіль).
8. Політичні вчення в Німеччині XVIII–XIX століття (І. Кант, Г. Гегель).
9. Політична думка за доби Київської Русі («Руська правда» Ярослава Мудрого, політичний зміст «Повчання» Володимира Мономаха).
10. Політична думка України в литовсько-польську та польсько-козацьку добу (С.Оріховський-Роксолан, І. Вишенський, «Конституція» П. Орлика).
11. Політична думка діячів Кирило-Мефодіївського товариства (М. Костомаров, Т. Шевченко).
12. Політичні ідеї І. Франка.
13. Політичні ідеї М. Драгоманова.
14. Політичні ідеї М. Грушевського.
15. Політичні ідеї В. Винниченка.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Безродний Є.Ф., Уткін О.І. Історія політичних вчень.- К.: Професіонал, 2006.- 424 с.
2. Великий українець: матеріали з життя та діяльності М.Грушевського. - К., 1992.
3. Грушевський М. Звичайна схема «русскої» історії й справа раціонального укладу історії східного слов'янства // Вивід прав України. - Львів, 1992.
4. Драгоманов М.П. Пропаший час. Українці під московським царством (1654-1876). // Драгоманов М.П. Вибране. — К., 1991.
5. Драгоманов М.П. Чудацькі думки про українську національну справу // Драгоманов М.П. Вибране. — К., 1991.
6. Драгоманов М.П. Шевченко, українофіли і соціалізм // Драгоманов М.П. Вибране. — К., 1991.
7. Історія політичної думки України: навч. Енцикл.словник-довідник для студентів вищ.навч. закл./ За заг. Ред. Н.М.Хоми. - Львів: Новий Світ-2000, 2014. - 766 с.
8. Кирило-Мефодіївське товариство. У 3-х т. - К., 1990.

9. Кирилюк Ф.М. Історія політології. Підручник для вищих навчальних закладів.- К.: Знання України, 2002.- 535 с.
10. Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера / Під ред. Є.Причепія.- К.: Тандем, 2002.- 580 с.
11. Кухта Б.Л. З історії української політичної думки. - К., 1994.
12. Левенець Ю. Теоретико-методологічні засади української суспільно- політичної думки: проблеми становлення та розвитку (друга половина ХІХ — початок ХХ століття). — К., 2001.
13. Орач Є.М. Історія політичних і правових вчень: Навчальний посібник.- К.: Атіка, 2005.- 560 с.
14. Себайн Дж.Г., Торсон Т.Л. Історія політичної думки.- К.: Основи, 1997.838 с.
15. Шульженко Ф.П., Наум М.Ю. Історія вчень про державу і право. Курс лекцій / За ред. В.В.Копейчикова.- К.: Юрінком Інтер, 1997.- 191 с.
16. Салтовський О. І. Концепції української державності в історії вітчизняної політичної думки (від витоків до початку ХХ сторіччя). К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. 396 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ДО РОЗДІЛУ 2. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ

1. Теоретичні витокипоняття «політика» (Платон, Аристотель, М. Вебер).
2. Політика як policy, politics та polity.
3. Директивне, функціональне, комунікативне розуміння видів політики.
4. Соціальні, інституціональні та функціональні суб'єкти політики.
5. Функції політики: управління, інтеграції, визначення цілей, соціалізації.
6. Поняття і види влади.
7. Концепції політичної влади (реляціоністська, телеологічна, системна, біхевіоралістська).
8. Підходи до пояснення природи влади (біологічний, антропологічний, політологічний).
9. Ознаки політичної влади (нормативність, публічність, моноцентризм, засоби стримування та противаг, легальність, легітимність (традиційна, раціонально-легальна, харизматична).
10. Функції політичної влади (інтегративна, регулятивна, мотиваційна, консолідуєча, стабілізаційна).
11. Поняття ресурсів політичної влади (утилітарні, примусові, нормативні)
12. Механізми реалізації політичної влади (панування, керівництво, управління, контроль).
13. Поняття політичної системи.
14. Структура політичної системи (інституціональна, нормативна (регулятивна), функціональна, комунікаційна, духовно-ідеологічна підсистеми).
15. Функції політичної системи (політичного цілепокладання, владно-

- політичної інтеграції суспільства, регулятивна).
16. Концепції політичної системи (Д. Істон, Г. Алмонд).
  17. Типології політичних систем Г. Алмонда (англо-американська політична система, континентально- європейська політична система).
  18. Політична система сучасної України.
  19. Класичний лібералізм (Дж. Локк, Б. Констан, Дж. С. Мілль).
  20. Неолібералізм (Ф. А. фон Гайєк, Л. фон Мізес).
  21. Класичний політичний консерватизм (Ж. де Местр, Е. Берк).
  22. Український політичний консерватизм В. Липинського.
  23. Неоконсерватизм (Д. Белл, І. Крістолл).
  24. Політична ідеологія комунізму (К. Маркс, Ф. Енгельс, В. Ленін).
  25. Політична ідеологія соціал-демократії (К. Каутський, Е. Бернштейн).
  26. Теоретичні засади націоналізму (Е. Геллнер, Е. Сміт).
  27. Український націоналізм М. Міхновського.
  28. Інтегральний український націоналізм Д. Донцова.
  29. Поняття та функції політичних еліт.
  30. Концепції та типології політичних еліт (В. Парето, Г. Моска, Р. Міхельс).
  31. Поняття політичного лідерства.
  32. Концепції політичного лідерства (ситуативна, конститuentів (послідовників), психологічна).
  33. Функції політичного лідерства (інтегративна, комунікативна, програмна, управлінська, мобілізаційна, легітимації).
  34. Типологія політичних лідерів М. Германн (лідер-прапорносець, лідер-служитель, лідер-торгівець, лідер-пожежний).

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баган О. Націоналізм і націоналістичний рух. Історія та ідеї. - Дрогобич, 1994.
2. Баранцева К. Проблеми формування державно-управлінської еліти: світовий досвід та Україна // Молода нація. - К.: Смолоскип, 1997. - № 6. - С. 115-130.
3. Бебик В.М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика.-К.,2000.
4. Бодуен Ж. Вступ до політології.-К.,1995.
5. Гелей С.Д. Консервативна течія в політичній думці України ХІХ ст. - Львів. - 1996.
6. Гелей С., Рутар С. Основи політології: Навч. посібн.-К.,1999.
7. Гелей С.Д. Українська консервативна політологічна думка першої половини ХХ ст.- Львів. - 1998.
8. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навч посібн.-Рівне,2008.
9. Донцов Д. Дух нашої давнини. 2020.342 с.
10. Донцов Д. Історія розвитку української державної ідеї. - К., 1993.
11. Донцов Д. Націоналізм. 2014 256 с.

12. Коблеч Г.К. Політика: Основні концепції в суспільних науках /Пер. з англ. О.Дем'янчука.-К.,2004.
13. Кочубей Л. Теорії еліт: зарубіжний досвід для України // Сучасна українська політика: політики і політологи про неї. - Київ, Миколаїв, 2008. - Вип. 14.
14. Кухта Б., Теплоухова Н., Політичні еліти і політичне лідерство.- Львів,1997.
15. Липинський В. Релігія і церква в історії України. - К., 1995.
16. Липинський В. Замітки до історії українського державного будівництва в XVII столітті // Укр. Іст. журн. - 1992. - №2.
17. Липинський В. Історико-політична спадщина та сучасна Україна. - Київ; Філадельфія. - 1994.
18. Липинський В. Листи до братів-хліборобів: Про ідею і організацію українського монархізму // Філософська і соціологічна думка. -1991. -№10.
19. Липинський В. Народи поневолені і народи бездержавні // Сучасність. - №6.
20. Міхновський М. Самостійна Україна // Вивід прав України. - Львів, 1991.
21. Панчук М. Микола Міхновський - передвісник українського організованого націоналізму // Визвольний шлях. - 2000, кн.5 (626). — С.3-14.
22. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку / Ред. кол. Ф.М. Ф.М.Рудич.-К.,1998.
23. Політична система України: проблеми становлення і розвитку. Монографія / В.С.Великочий, М.А.Геник, Г.О.Дичківська та ін.: За ред В.І.Кафарського. -К.,2008.
24. Потульницький В. А. Політична доктрина В. Липинського // Укр. іст. журн. 1992.№ 9.
25. Стойко О. Трансформація політичних інститутів у сучасних перехідних суспільствах: монографія. Київ: Інститут держави і права ім. В. Корецького, 2016. 415 с
26. Теорія політики: підручник / Денисенко В. М., Бліхар В. С., Требін М. П. та ін. – Львів.: Ліга-прес, 2015. – 668 с.
27. Політична система сучасного суспільства: навч. посіб. / В. Мадіссон та ін. – Київ:КНУТД, 2015. – 183 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ДО РОЗДІЛУ 3. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

1. Поняття держави.
2. Основні концепції походження держави (патріархальна, договірна, насильницька, психологічна).
3. Ознаки держави (суверенітет, територія, населення, публічна влада, легальний примус).
4. Поняття державного устрою та його форми (унітарна, федеративна, конфедеративна).
5. Форма державного устрою сучасної України.
6. Поняття форми державного правління.
7. Монархія як форма державного правління (абсолютна монархія, конституційна (парламентська) монархія).
8. Республіка як форма державного правління. Типи республік

- (президентська, парламентська, змішана (парламентсько-президентська, президентсько-парламентська республіки).
9. Форма державного правління в сучасній Україні.
  10. Поняття політичного режиму.
  11. Поняття та ознаки демократії як політичного режиму (пріоритетність політичних прав і свобод людини, поділ державної влади, виборність влади, політичний плюралізм).
  12. Форми демократії (представницька, пряма, демократія участі).
  13. Формування демократичного політичного режиму в сучасній Україні.
  14. Авторитарний політичний режим (поняття, ознаки).
  15. Поняття та ознаки тоталітарного політичного режиму (культ особи тоталітарного лідера, монопольна ідеологія, контроль за всіма сферами суспільного життя, диктатура однієї партії).
  16. Класичні форми тоталітарних політичних режимів (фашистський, комуністичний, нацистський).
  17. Поняття політичних партій (організаційна структура, програма діяльності, правовий режим функціонування, членство в партії).
  18. Функції політичних партій (ідеологічна, пропагандистська, функція політичного представництва соціальних інтересів, функція досягнення та здійснення влади, функція розробки політичного курсу влади, функція політичного рекрутування).
  19. Типології політичних партій (ліві – центристські – праві політичні партії; типологія за М. Дюверже (кадрові та масові політичні партії); правлячі та опозиційні політичні партії).
  20. Поняття партійних систем.
  21. Типи партійних систем (однопартійна, двопартійна, багатопартійна).
  22. Типологія партійних систем за Дж. Сарторі.
  23. Типологія партійних систем за М. Дюверже.
  24. Партійна система сучасної України.
  25. Поняття виборів.
  26. Демократичні принципи виборів (вільне волевиявлення, загальність, рівність, таємне голосування).
  27. Поняття та різновиди виборчих систем (мажоритарна, пропорційна, змішана).
  28. Виборча система сучасної України.
  29. Вибори Президента України.
  30. Вибори до Верховної Ради України.
  31. Суб'єкти виборчого процесу в Україні.
  32. Поняття та принципи функціонування громадянського суспільства

(самоорганізація як базова ознака громадянського суспільства; Помаранчева революція та Революція Гідності як прояви зрілості громадянського суспільства в Україні).

33. Громадські організації і рухи в структурі громадянського суспільства (поняття громадських організацій і рухів; громадські організації і рухи в сучасній Україні).

34. Волонтерський рух в Україні.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Безродний Є. Ф., Уткін О. І. Історія політичних вчень. Навчальний посібник / Є. Ф. Безродний, О. І. Уткін. - К., 2006.
2. Берлін І. Чотири есе про свободу / І. Берлін. - К., 1994.
3. Дізраелі Б. Демократія торі / Б. Дізраелі // Консерватизм: Антологія / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. - К., 1998. - С. 119-127.
4. Енциклопедія політичної думки / За ред. Д. Міллера. - К., 2000.
5. Захарченко М. В., Погорілий О. І. Історія соціології (від античності до початку ХХ ст.) / М. В. Захарченко, О. І. Погорілий. - К., 1993.
6. Мазур О.Г. Виборчі системи: світовий досвід. - Луганськ, 1999.
25. Обушний М. І. Партологія: навч. посібник / М. І. Обушний, М.В. Примуш, Ю. Р. Шведа. - К., 2006. - С. 358-390.
7. Себайн Дж., Торсон Т. Історія політичної думки. Пер. з англ. / Дж. Торсон, Т. Себайн. - К., 1997.
8. Сучасний виборчий PR: Навч. посібник / Кер. авт. колективу В.В. Лісничий. - К., 2004. - С. 154-156.
17. Хімченко О. Г. Політичні партії і виборчий процес в умовах розбудови демократичного суспільства: Навчальний посібник / О.Г. Хімченко. - К., 2006. - С. 10-32.
- Шведа Ю. Партійна система України: стан, тенденції та перспективи розвитку // Вісник Львівського університету. - Серія: Філософські науки. - Львів, 1999. - Вип. 1. - С. 198-201.
17. Шведа Ю. Партійна система України на шляху до поляризованого плюралізму / Ю. Шведа // Українські варіанти. - 1998. - № 3-4. - С. 26-30.
18. Шведа Ю. Р. Політичні партії. Енциклопедичний словник / Ю.Р. Шведа. - Львів, 2005.
19. Шведа Ю. Теорія політичних партій та партійних систем: Навч. посібник / Ю. Шведа. - Львів, 2004. - С. 45-63.
26. Шведа Ю. Трансформація партійної системи в контексті трансформації політичної системи України / Ю. Шведа // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. Збірник наук. праць. - Львів, 2007. - С. 165-173.
27. Якименко Ю. Особливості еволюції партійної системи України у 2004-2007 роках / Ю. Якименко // Політичний менеджмент. - 2008. - № 2(29). - С. 89-101.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ДО РОЗДІЛУ 4. ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ

ВІДНОСИН

1. Основні підходи до визначення поняття «теорії міжнародних відносин».
2. Об'єкт і предмет теорії міжнародних відносин.
3. Структура та функції теорії міжнародних відносин.
4. Співвідношення понять «міжнародні відносини», «міжнародна політика», «світова політика».
5. Ознаки та принципи міжнародних відносин.
6. Типи та рівні міжнародних відносин.
7. Основні підходи до поняття та типології суб'єктів міжнародних відносин.
8. Держава як суб'єкт міжнародних відносин.
9. Міжнародні урядові організації як суб'єкт міжнародних відносин.
10. Міжнародні неурядові організації як суб'єкт міжнародних відносин.
11. Індивіди як суб'єкт міжнародних відносин.
12. Поняття, ознаки, структура міжнародної системи.
13. Основні підходи до типології міжнародних систем.
14. Типи міжнародних систем за М. Капланом, Е. Луардом, Е. Чемпелем.
15. Мультиполярні, біполярні, уніполярні міжнародні системи.
16. Вестфальська система міжнародних відносин.
17. Віденська система міжнародних відносин.
18. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин.
19. Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин.
20. Політичний ідеалізм В Вільсона.
21. Ідеалізм у теорії міжнародних відносин.
22. Реалізм у теорії міжнародних відносин (Г. Моргентау, Дж Кеннан).
23. Неолібералізм Дж. Ная–молодшого.
24. Неолібералізм Р. Кохейна.
25. Теорії міжнародних систем.
26. Теорії конфлікту.
27. Теорії міжнародної інтеграції.
28. Теорії прийняття рішень (Л. Річардсон).
29. Критика модернізму в теорії міжнародних відносин (Х. Булл).
30. Неореалізм (К. Уолтц).
31. Неомарксизм (І. Валлерстайн)
32. Постпозитивіські школи у теорії міжнародних відносин.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Cynthia Weber. International Relations Theory. A critical introduction Second edition. New York, 2005, Pp. 36-58

2. Системная история международных отношений /Под ред. А.Д. Богатурова. В 2-х томах. – М.: Культурная революция, 2006.
  3. Edward H. Carr. *The Twenty Years' Crisis, 1919–1939*. London: Palgrave Macmillan.
  4. *Fifty key thinkers in international relations Second Edition*, ed. Martin Griffiths, Steven C. Roach and M. Scott Solomon
  5. Hans J. Morgenthau. *Politics among nations. The Struggle for power and peace*. Biejing: Pekin University press.
  6. Joseph S. Nye Jr. *The Paradox of American Power: Why the World's Only Superpower Can't Go It Alone* 137-173
  7. Kenneth Waltz *Man, the State and War A Theoretical analysis*. New York: Columbia university press. 282 p.
  8. Kenneth Waltz *Theory of International Politics*. 1979. 356 p.
  9. M. Griffiths. *Realism, idealism and international politics. A reinterpretation* London, 2002.
  10. Pietras Z. Jacek. *Pódstawy teorii stosunków międzynarodowych*. – Lublin, 1986.
  11. Robert M.A. Crawford *Idealism and Realism in International Relations Beyond the Discipline*. 2000. 212 p.
  12. *Theories of International Relations/* edited by Scott Burchill, Richard Devetak, Andrew Linklater, Matthew Paterson, Christian Reus-Smit, and Jacqui True. Third edition. – New York: Palgrave, 2005.
  13. Wallerstein, Immanuel Maurice. *The modern world-system I. Capitalist Agriculture and the Origins of the European World-Economy in the Sixteenth Century*. — University of California Press, 2011.
  14. Wallerstein, Immanuel Maurice. *The modern world-system III. The Second Era of Great Expansion of the Capitalist World -Economy, 1730 s — 1840 s*. — University of California Press, 2011.
  15. Wallerstein, Immanuel Maurice. *The modern world-system IV. Centrist Liberalism Triumphant, 1789–1914*. — University of California Press, 2011.
- Współczesne stosunki międzynarodowe. Pod red. Teresy Loś-Nowak. – Wrocław, 1997.
16. Арон Реймон. *Мир і війна між націями: Пер. з фр.* – К., 2000.
  17. Асснер П'єр. *Парадокси розвитку світового співтовариства//Демони миру та боги війни. Соціальні конфлікти посткомуністичної доби.* – К., 1997.
  18. Бжезинський З. *Велика шахівниця.* – К., 1999.
  19. Дюррозель Жан-Батіст. *Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. Пер. з фр.* – К., 1995.
  20. Луцишин П.В., Луцишин Н.П. *Теорія міжнародних відносин.* – Луцьк, 2003.
  21. Мадіссон В.В., Шахов В.А. *Політологія міжнародних відносин.* – К., 1997.
  22. Мальський М., Мацяк М. *Теорія міжнародних відносин.* – Львів, 2002, 2004.
  23. *Основи політичної науки. Курс лекцій за ред Б. Кухти. Ч.4. Міжнародна політика.* – Львів, 1999.
  24. *Теория международных отношений: Хрестоматия / Сост. и научн. ред. П.А.Цыганков.* – М., 2003.
  25. Шепелев М.А. *Теорія міжнародних відносин: підручник для студентів вищих навчальних закладів.* – К. : Вища школа, 2004.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ДО РОЗДІЛУ 5. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

1. Основні принципи зовнішньої політики держави.
2. Суб'єкти зовнішньої політики.
3. Цілі зовнішньої політики держави.
4. Функції зовнішньої політики держави.
5. Чинники, які визначають стан держави на світовій арені.
6. Інструменти зовнішньої політики держави.
7. Основні підходи до типології зовнішньої політики держави.
8. Сутність, функції та форми дипломатії.
9. Зміст поняття «національний інтерес».
10. Структура національного інтересу держави.
11. Види національного інтересу держави.
12. Поняття «сили» у міжнародних відносинах.
13. Чинники «сили» держави на міжнародній арені.
14. «Баланс сил» та його роль у міжнародних відносинах.
15. «Жорстка сила», «м'яка сила» та «розумна сила».
16. Поняття та ознаки міжнародних конфліктів.
17. Типи міжнародних конфліктів.
18. Причини виникнення міжнародних конфліктів.
19. Функції міжнародних конфліктів.
20. Етапи розвитку міжнародних конфліктів.
21. Механізми врегулювання міжнародних конфліктів.
22. Поняття та ознаки гібридної війни.
23. Основні етапи становлення та розвитку зовнішньої політики України.
24. Правові підстави міжнародної правосуб'єктності України після проголошення державної незалежності в 1991 році.
25. Міжнародне визнання України.
26. Поняття та особливості національних інтересів України.
27. Цілі та принципи зовнішньої політики України.
28. Зовнішньополітичний потенціал України (чинники сили).
29. Нормативно-правове регулювання зовнішньої політики України.
30. Центральні органи зовнішніх відносин України.
31. Закордонні органи зовнішніх відносин України.
32. Україна в Організації Об'єднаних Націй.
33. Україна в спеціалізованих міжнародних організаціях (СОТ, МВФ, ЮНЕСКО).
34. Україна в регіональних міжнародних організаціях (ОБСЄ, ГУАМ, ОЧЕС, Рада Європи).

35. Етапи становлення ЄС.
36. Нормативно-правові засади ЄС.
37. Інститути Європейського Союзу.
38. Основні етапи відносин Україна – ЄС.
39. Нормативно-правові засади співробітництва між Україною та ЄС (УПС, Угода про асоціацію).
40. Ініціатива ЄС «Східне партнерство» та участь у ній України.
41. НАТО як організація з колективної безпеки держав Заходу.
42. Нормативно-правові засади співпраці України та НАТО.
43. Основні форми співпраці України та НАТО.
44. Основні сфери співпраці України та НАТО.
45. Нормативно-правове регулювання відносин України зі США.
46. Пріоритетні напрями співпраці між Україною та США.
47. Особливості співпраці України та США в умовах російсько- української війни.
48. Відносини України та Польщі.
49. Відносини України та Угорщини.
50. Відносини України та Словаччини.
51. Відносини України та Румунії.
52. Відносини України та Молдови.
53. Відносини України та Білорусі.
54. Основна договірна база українсько-російських відносин.
55. Окупація Криму та агресія РФ на Сході України.
56. Російсько-Українська війна: початок та перебіг.
57. Європейська інтеграція України на сучасному етапі: після подання заявки на вступ.
58. Двосторонні відносини з ЄС, США та Китаєм в контексті російсько-української війни

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Міжнародні організації: Навчальний посібник/ За ред. Ю.Г.Козака, В.В.Ковалевського. – Київ: ЦУЛ, 2003.
2. Міжнародні організації. Навч. посібн./ За ред. О. С. Кучика. – К.: Знання, 2005.
3. Основи політичної науки. Ч.4. Міжнародна політика. – Львів, 1999.
4. Світова та європейська інтеграція: організаційні засади. Навч. посібник// За ред. Я.Й. Малика, М.З. Мальського. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000.
5. Циганкова Т.М., Гордєєва Т.Ф. Міжнародні організації. – К., 2001.
6. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет. Навч. посібник. 2-ге вид. – К., 2006.
7. Сагайдак О.П., Сардачук П.Д. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи. Навч. посібник. 2-ге вид. – К., 2008.

8. Зленко А.М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін. – Київ-Харків, 2003.
9. Киссинджер Г. Дипломатія. – М., 1997.
10. Попов В.И. Современная дипломатия: теория и практика. – М., 2003.
11. Репецький В.М. Дипломатичне і консульське право. – Львів, 2002.
12. Сардачук П.Д., Сагайдак О.П. Україна у двосторонніх міжнародних відносинах. – К., 2006.
13. Васильєва-Чекаленко Л.Д. Україна в міжнародних відносинах (1944 – 1996 рр.): навч. посібник / Л.Д. Васильєва-Чекаленко. – К., 1998.
14. Дещинський Л.Є. Міжнародні відносини України: історія і сучасність. Ч. 1. : навч. посібник / Л.Є. Дещинський, А.В. Панюк. – Львів: Вид-во «Бескид Біт», 2002. – 224 с.
15. Дещинський Л.Є. Міжнародні відносини України: історія і сучасність: навч. посібник / Л.Є. Дещинський. – Львів, 2004.
16. Кордон, М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України: навч. посібник / Микола Володимирович Кордон. – 2-ге видання; Рек. МОН. – К., 2010.
17. Кучик О.С. Зовнішня політика України: навч. посіб. / О.С. Кучик, О.А. Заяць. – К., 2010.
18. Лендшел, М.О. Розширення та політика сусідства Європейського Союзу: навчально-методичний посібник та матеріали до курсу / Мирослава Олександрівна Лендшел. – Ужгород, 2008.
19. Нариси з історії дипломатії / під ред. В.А. Смолія. – К.: Видавничий дім «Альтернативи», 2001.
20. Сардачук П.Д., Україна у двосторонніх міжнародних відносинах (кінець ХХ – початок ХХІ століть): навч.-довід. посібник / П.Д. Сардачук, О.П. Сагайдак. – К., 2005.
21. Табачник Д.В. Українська дипломатія: нариси історії (1917 – 1990 рр.): навч. посібник / Д.В. Табачник. – К., 2006.
22. Цветков Г.М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917 – 1945 рр.: навч. посібник / Г.М. Цветков. – К., 1997.
23. Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України: підручник / Людмила Дмитрівна Чекаленко. – К., 2006.
24. Чекаленко, Л.Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): підручник / Людмила Дмитрівна Чекаленко. – 2 вид. – К., 2011.
25. Белланже Л. Переговори. 5-е изд. (Пер. с франц., под ред. И. В. Андреевой) / Л. Белланже. – СПб., 2002.
26. Воронов І.О. Політична конфліктологія: діалектика соціальних суперечностей і суспільної злагоди. – К., 2005.
27. Тихомирова Є.Б., Постоловський С.Р. Конфліктологія та теорія переговорів. – Суми, 2008.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ДО РОЗДІЛУ 6. СВІТОВИЙ ПОРЯДОК ТА ГЕОПОЛІТИКА

1. Основні поняття та підходи до визначення понять «географічний чинник» та «геополітика».
2. Структура, функції та особливості геополітики.

3. Геостратегічні та геополітичні регіони, геополітичні вісі, геополітичні поля та опорні точки.
4. Основні закони геополітики.
5. Дуалістична парадигма геополітики.
6. Геоелектрична парадигма геополітики.
7. Цивілізаційна парадигма геополітики.
8. Циклічна парадигма геополітики.
9. Німецька школа геополітики (Ф. Ратцель, Р. Челлен, К. Хаусхофер, К. Шмітт).
10. Англо-американська школа геополітики (Г. Маккіндер, А. Мехен, Н. Спайкмен, З. Бжезинський, Ф. Фукуяма, С. Гантінгтон).
11. Українська школа геополітики (С. Рудницький, Ю. Липа).
12. Поняття, типологія та ознаки геостратегії.
13. Структурні елементи геостратегії держави.
14. Геостратегічні цілі та пріоритети держави.
15. Міжнародний порядок.
16. Світовий порядок.
17. Глобальний порядок.
18. Різновиди міжнародного порядку.
19. Моделі світового порядку за С. Хоффманом та С. Гантінгтоном.
20. Механізми забезпечення світового порядку.
21. Основні риси нового світового порядку (А. Слотер, Г. Кіссінджер).
22. Поняття та види міжнародної співпраці.
23. Поняття, передумови, ознаки, типи міжнародної інтеграції.
24. Основні моделі інтеграційних об'єднань.
25. Поняття та типи глобалізації.
26. Класифікація глобальних проблем.
27. Антиглобалістський рух.
28. Проблема тероризму в сучасних міжнародних відносинах
29. Глобальні проблеми людства
30. Енергетична криза
31. Проблема парадигми Failed State

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Міжнародна система, безпека і глобальний розвиток: Конспект лекцій з курсу "Порівняльна політологія" / С.О. Шергін. – К., 1996.
2. Critical Practices in International Theory Selected essays James Der Derian
3. Issues In International Relations Second Edition, Edited by Trevor C. Salmon and Mark F. Imber
With the assistance of Trudy Fraser
4. John Sorenson Ecoterrorism and expansionary counterterrorism. in. Routledge Handbook of Critical

Terrorism Studies Edited by Richard Jackson.

5. Joshua S. Goldstein. International Relation. Brief 2006-2007 Edition.
6. Robert I. Rotberg Failed States, Collapsed States, Weak States: Causes and Indicators <https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/statefailureandstateweaknessinatimeofterror.pdf>
7. Terrorism and Homeland Security Jonathan R. White
8. Геополітичне майбутнє України: Міжнар. наук.-практ. конф. – К.: Дипломатична академія України при МЗС України, 1998.
9. Коппель О.А. Перська Затока: Проблема безпеки в 80-90-ті рр. К.: Школяр, 1998.
10. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні системи. Світова політика. – К.: Фада. ЛТД, 2001.
11. Лазоренко О.В., Лазоренко О.О. Теорія політології. – К.: Вища шк., 1996.
12. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин: Навч. посібн. – К.: Либідь, 1997.
13. Мартусенко І.В., Світлак І.І., Світлак В.І. «Глобальний тероризм як форма прояву асиметричних конфліктів у міжнародних відносинах». Глобальні та національні проблеми економіки. Вісник Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського.
14. Павленко Ю. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства. – К.: Либідь, 1999.
15. Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О. Географія релігій. – К.: АртЕк, 1999.
16. Плісова П. Феномен держав, що «не відбулися» у сучасному світі. Трансформація інституту національної держави. Дата звернення: Березень, 05, 2019. URL: http://www.library.udpu.org.ua/library_files/stud_konferenzia/2016_2/41.pdf
17. Рябов С.Г. Політологічна теорія держави. – К.: Тандем, 1996.
18. Тероризм: теоретико-прикладні аспекти: навчальний посібник / кол. авторів; за заг. ред. проф. В.К. Грищука. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 328 с.
19. Ткаченко В.М. Україна на межі цивілізацій. – К., 1995.
20. Тойнбі А.Дж. Дослідження історії: У 2 т. – К.: Основи, 1995.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.